

den ansevärdheten af den af riksdagen utvalda kommittén för att undersöka de förslagen till lag om handelsstipendier för unga köpmän, som kunna verka på ett något så när med

af riksdagen utvalda kommittén för att undersöka de förslagen till lag om handelsstipendier för unga köpmän, som kunna verka på ett något så när med

N:o 75.

Af herr **O. R. Themptander**, angående anslag till handelsstipendier.

Med kännedom om Riksdagens beredvillighet att stödja landets näringar, torde det få anses fullt påkalladt att framhålla det allt mer framträngande önskningsmålet af en ökad affärsverksamhet, i synnerhet till fromma för landets export, med utom-europeiska länder.

En af de lämpligaste vägar att i detta afseende nå ett gynnsamt resultat är att sätta unge män, som egna sig åt affärsverksamhet, i tillfälle att genom resor grundligt studera de förhållanden, som sammanhänga härmed, och att knyta personliga bekantskaper med aflägsna handelshus, i syfte att de skola antingen etablera sig såsom köpmän å lämpliga utländska orter eller ock i direkt exportverksamhet ifrån hemlandet draga nytta af den vunna erfarenheten.

Det är väl bekant, att anledningen till Englands och Tysklands blomstrande export, särskildt till utom-europeiska länder, är — äfven om vi frånse det stöd som de hafva i sina kolonier — till en högst väsentlig del att söka i det förhållandet, att goda handelshus af engelsk och tysk nationalitet uppstått å aflägsna orter. Dessa handelshus, som vid alla tillfällen göra till sin uppgift att sälja eller på annat sätt förmedla afsättning af hemlandens alster, använda i regel ett stort antal unga landsmän såsom kontorsbiträden. Ofta etablera handelshusen filialer å flera orter, hvarvid merkantilt utbildade unge män vinna förbättrad ställning och såmedelst bidraga till att ytterligare utveckla ett system, på bästa sätt egnadt att sprida kännedom om och vidga afsättningsområdet för moderlandets alster.

Särdeles viktigt torde jemväl för oss vara att inslå å ett system för fostrande af unga köpmän, som kunna verka på ett något så när med

å världsmarknaden konkurrerande länder jemförligt sätt och att dervid söka utvälja och gifva stöd åt sådana, som kunna hafva utsigt att, efter genomgången läro- och arbetsperiod, blifva i tillfälle antingen att etablera egen affärsverksamhet åt transatlantisk plats eller att der blifva bofaste med godt engagement hos större affärshus, som intressera sig för afsättning af svenska tillverkningar.

Då Riksdagen tidigare genom beviljade anslag till Exportföreningen visat sig uppskatta nyttan af vidgad utförsel af svenska alster, torde det här endast i förbigående behöfva antydvas den obestridliga nationalvinst, som uppkommer derigenom, att landets för eget behof öfverflödiga råmaterialier vinna användning för industriel förädling och export och sålunda dels gifva utländskt kapital i utbyte, dels skaffa sysselsättning åt en stor del af landets innebyggare.

Samtliga de europeiska länderna hafva insett nyttan af handelsstipendier och efter olika måttstock lemnat anslag härför. Enligt den förtjenstfulla utredning af detta ämne, som kommerskollegium verkställt och som återfinnes uti statsutskottets utlåtande n:o 7 till 1895 års Riksdag, sid. 58 och följande, hvartill jag tillåter mig hänvisa, framgår rörande Tysklands exporthandel, att en vigtig orsak till detta lands hastiga utveckling å exporthandelns område vore att finna i den omständigheten, att de unga tyska handelsadepterna genom anställning på utländska handelskontor blifvit satta i tillfälle att vinna erfarenhet i de olika ländernas handelsbruk och fordringar på varors beskaffenhet. Samma erfarenhet kan åberopas ifrån Belgien med flera länder.

Särskildt torde vara lämpligt att anföra vårt grannland Norges exempel i förevarande fall, som allt ifrån år 1887 haft anslag till handelsstipendier uppfördt i budgeten, hvilket anslag numera utgör 20,000 kronor om året.

Då i vårt land kommerskollegium i åberopade utlåtandet synnerligen väl motiverat behöfligheten och gagnet af ett anslag för detta ändamål och herr statsrådet och chefen för civildepartementet sistlidna år enligt det vid då afgifna statsverksproposition fogade statsrådsprotokoll varmt understödde kollegii förslag, hvars grundtanke lyckades tillvinna sig sympatier jemväl af statsutskottet i dess förr bemälda utlåtande, kan jag ej annat än finna tiden vara inne, för att i budgeten må uppföras ett särskildt anslag för handelsstipendier. Att sammanföra detta anslagsbehof med de öfriga ändamål, för hvilka ett extra anslag till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar är anvisadt, är ingalunda lyckligt. Nämnda anslag, som nu utgör endast 20,000 kronor, har nem-

ligen en mycket omfattande uppgift och torde lemna föga öfrigt till användning såsom egentliga handelsstipendier för unge mäns utbildning för den merkantila banan. Å andra sidan kan jag ej finna, hvarför icke anslag för detta ändamål må böra direkt anvisas, lika väl som eljest inom snart sagdt alla områden särskilda anslag för resestipendier äro i stat uppförda. Lika med sistlidna års statsutskott anser jag, att vid dessa stipendiernas fördelning en afgörande hänsyn bör tagas till de sökandes praktiska duglighet och förfarenhet i handel och industri, och skulle det till ledning för kommerskollegium vid förslags upprättande till handelsstipendiernas utdelning säkerligen vara till gagn, om kollegium satte sig i förbindelse med eller fordrade intyg af handels- och sjöfartsnämnder, börskomiterade eller styrelserna för kontoristföreningar eller likartade korporationer och föreningar.

Jag vågar alltså hemställa,

att ett särskildt extra anslag å 20,000 kronor må uppföras å 6:te hufvudtiteln till handelsstipendier, att utgå i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af kommerskollegium föreslagna bestämmelser.

Stockholm den 27 januari 1896.

O. R. Themptander.